

فرصت ۶ ماهه به ۱۰۰ بیمارستان

معاون درمان وزارت بهداشت اعلام کرد که در کشور ۲۵۰ بیمارستان حضور دارند که بیش از ۲۵ سال قدمت دارند. به گزارش ایسنا، سعید کریمی با اشاره به این آمار ادامه داد: «این بیمارستان‌ها به اورال نیاز دارند. وزارت بهداشت به این بیمارستان‌ها طی یک بازه زمانی شش ماهه فرصت داده که نسبت به رفع خطر اقدام کنند.» او گفت: «۲۰۰ بیمارستان از ۲۵۰ بیمارستانی که باید نسبت به رفع خطر اقدام می‌کردند، در این زمینه اقدام کردند. پروانه ۱۰۰ بیمارستان به دلیل رفع شدن مشکلات، تمدید نشده است که بیمارستان گاندی نیز جزو همین بیمارستان‌هایی بود که مجوزش تمدید نشده بود.» معاون درمان وزارت بهداشت درباره فرصت در نظر گرفته شده برای بیمارستان‌ها گفت: «بیمارستان‌هایی که باید نسبت به خطر اقدام می‌کردند ۶ ماه فرصت داشتند در این مسیر گام بردارند. این فرصت ۶ ماهه به پایان رسیده و ما فرصت ۶ ماهه دوم را برای بیمارستان‌ها لحاظ کرده‌ایم.»

زهرا جعفرزاده

خبرنگار گروه جامعه

چرا در این وضعیت قرار گرفته‌ایم؟ چرا جوان ما باید از کشور برود؟ چرا ایرانی خارج از کشور، نباید به راحتی وارد کشور شود، یک نخبه به دانشگاه برود، کلاسی بر دارد و دوباره به راحتی از کشور خارج شود؟ چرا این احساس آرامش برای ایرانیان خارج از کشور، ایجاد نمی‌شود؟ اینها پرسش‌هایی است که در نشست مهاجرت نخبگان از سوی دو وزیر و یک معاون رئیس جمهوری دولت حسن روحانی، مطرح شد. محمدجواد ظریف، وزیر امور خارجه، علی‌اکبر صالحی، معاون رئیس جمهوری و رضا صالحی امیری، وزیر ارشاد و سرپرست وزارت ورزش و جوانان در دولت دوازدهم سخنرانان این نشست بودند؛ نشستی که روز گذشته از سوی گروه علوم اجتماعی خانه اندیشمندان علوم انسانی برگزار شد. در همین نشست، کتاب «مهاجرت نخبگان»، نوشته صالحی امیری و زهرا خدایی هم رونمایی شد: «برای خروج هر نخبه از کشور، ۵ میلیون دلار سرمایه از دست می‌رود. زیان مالی ناشی از خروج نخبگان از کشور در سال ۹۳، بیش از ۳۸ میلیارد دلار برآورد شده است. براساس آمارهای مجلس شورای اسلامی در سال ۹۸، تعداد ۶۰ هزار ایرانی که در سال‌های اخیر مهاجرت کرده‌اند، در دسته نخبگان قرار می‌گرفتند. از هر ۱۰ ایرانی مدال آور، ۷ نفر در آمریکا تحصیل می‌کنند.» اینها بخشی از آمارهای منتشر شده در این کتاب است.

از مردم فاصله گرفته‌اند

محمدجواد ظریف، یکی از سه سخنران اصلی این نشست بود. او درباره امید حرف زد و تأثیر دور شدن از مردم در بالا رفتن میزان مهاجرت. او نسبت به نگاه تهدیدآمیزی که به ایرانیان خارج از کشور وجود دارد هم انتقاد کرد و پرسید، چرا ایرانیان خارج از کشور و نخبه‌ها این احساس را ندارند که می‌توانند به راحتی وارد کشور و خارج از کشور شوند؟ ظریف بر این نکته تأکید کرد که در طول زمان، نگاه‌ها از توانمندی نرم‌افزاری یا انگیزشی نظام، به توانمندی‌های سخت‌افزاری و مادی منحرف شده است و در توضیح بیشتر گفت: «نگاه ما به انسان به‌عنوان عامل عمده توسعه کشور است و همه هم بر آن توافق دارند. توانمندی و بازدارندگی ما انسان‌محور است، نه ابزارمحور. آن کسی که در برابر جنگ و تحریم‌ها مقاومت کرد، آن کسی که باعث شد تا جنگ سال ۲۰۰۲ به ایران نیاید... اینها ابزار ما بودند، اینها مردم ما بودند. حالا هر چقدر از این مردم دور شدیم، توانمندی و جذابیت‌های ما برای مردم هم کمتر شد و در نهایت دیگر جاذبه‌های وجود ندارد که مردم را نگه دارد.» ظریف مشکل اول را زمامداری دانست که منجر به مهاجرت افراد می‌شود و در ادامه تأکید کرد که مسئله دوم، امید است؛ امید به آینده: «امید به آینده ارتباط بسیار مستقیمی با مهاجرت دارد. ما در سال‌های ۹۴ و ۹۵ با مهاجرت معکوس نخبگان مواجه بودیم. چرا این اتفاق افتاد؟ چون امید در حال شکل‌گیری بود. همان امید بود که میزان تورم را پایین آورد و رشد را بالا برد. امید ایجاد شده بود اما متأسفانه ما خودمان امید را نابود کردیم؛ چون امید مثل عزت، تا حد زیادی بر ساخته است. دستگاه تبلیغاتی می‌تواند عزت را بر سزای کند اما یک سیاست منسجم‌ناامیدی در کشور ایجاد شده است.» ظریف با طرح این پرسش که چرا جوان از کشور می‌رود؟ توضیح داد: «حاکمیت و

گزارش
مهاجرت

سه مسئول دولت روحانی، از شرایط نگران‌کننده مهاجرت نخبگان، هراس امنیتی در مراکز علمی ترس ایرانیان خارج از کشور برای بازگشت، میل به مهاجرت و کمرنگ شدن اعتماد عمومی سخن گفتند

هشدار ۳ وزیر سابق درباره مهاجرت نخبگان

هراس امنیتی در مراکز علمی

علی‌اکبر صالحی، معاون رئیس جمهوری دولت روحانی هم از دیگر سخنران‌های این نشست بود. او به نکات دیگری درباره مهاجرت اشاره کرد و گفت که مشکل عمده، تسخیر افکار عمومی است: «ما نتوانستیم افکار عمومی جامعه را مدیریت کنیم، ما در مسائل فرهنگی نتوانستیم به پرسشگری جوانان پاسخ دهیم. همواره از در مناسک به اسلام وارد شدیم، در حالی که اگر بر اساس عشق وارد دین می‌شدیم، مناسک هم به دنبالش می‌آمد.» او با طرح این پرسش که چرا این نسل مهاجرت می‌کند؟ گفت: «مسئله ما مهاجرت نسل جوان است، ما نتوانستیم این نسل را جذب کنیم و کوچک‌ترین اشکالی که در جوانان دیدیم، برخورد کردیم. در حالی که جوانان ایرانی سخت‌کوش و باهوش هستند. من در بسیاری از کشورهای دنیا زندگی کرده‌ام، جوان ایرانی دنبال کار است، به‌شروط اینکه امید داشته باشد. مشکل ما در سیستم‌سازی است، ما نتوانستیم سیستم‌سازی کنیم که این جوان باهوش و فعال را نگه داریم، من دو بار در وزارت علوم، معاون بودم و لاجرم در این زمینه فعالیت می‌کردم که چطور ایرانیان خارج از کشور را جذب کنیم. من می‌توانیم بخشنامه کنیم و بگوییم که عزیزان نروید، یا عزیزان برگردید. متأسفانه بحثی در کشور وجود دارد که دستور می‌دهد. مثلاً پای نماز جمعه می‌گویند که آقای دولت، شغل ایجاد کن. انگار که دولتمردان نشسته‌اند که شغل ایجاد کنند. می‌گویند، قیمت‌ها را پایین بیاورید یا باین، اگر بخوایم قیمت را پایین بیاوریم، نیاز به سرمایه‌گذاری داریم.» او در ادامه این بحث گفت: «جامعه جهانی، در هم تنیده است، اگر در جامعه جهانی معزول باشیم و گوشه‌گیری کنیم، چطور می‌توانیم سرمایه جذب کنیم و فناوری وارد کشور کنیم. برای مثال، ما مخزن مشترک گاز با کشورهای خلیج فارس داریم، در حالی که آنها مشغول بردن نفت و گاز ما هستند، چرا این اتفاق افتاده است؟ چطور می‌شود که یکی از بانک‌ها وام می‌گیرد، پس نمی‌دهد و او را به‌عنوان اختلاس‌گر معرفی و بی‌آبروش می‌کنیم. اما چرا کسی درباره اختلاس میلیارد دلاری حرف نمی‌زند، دیگران مشغول بردن گاز و نفت ما هستند که می‌لاریار دلاری می‌آورد و کسی حرفی هم نمی‌زند. می‌دانید پاشنه آشیل این اتفاقات کجاست؟ ارتباطات بین المللی ماست که تکلیف‌افش مشخص نیست. به‌حال آنها دشمن ما هستند، از طریق شبکه‌های اجتماعی... نتوانستند ذهن جوانان را تسخیر کنند. ما هم در مقابل نتوانستیم این کار را کنیم و به جوان بفهمانیم، دین آن چیزی که آنها می‌گویند، نیست، آنقدر دین را در ذهن جوانان تارک نشان داده‌ایم که ذهن‌شان غبار گرفته است.»

او در ادامه درباره تعریف مهاجرت هم صحبت‌هایی کرد. به گفته او، تعریف واحد و مشخصی درباره مهاجرت وجود ندارد و هر سازمان و نهادی، تعریف متفاوتی از مهاجرت داشته است. حتی رصدخانه مهاجرت که در دانشگاه شریف در این زمینه فعالیت داشت، آخر مشخص نکرد که مهاجر چه کسی است: «ما کشوری مهاجر فرست و مهاجر پذیر هستیم. در این میان بحث تابعیت هم وجود دارد. حالا در این وضعیت مهاجر به چه کسی گفته می‌شود؟ آیا دانشجویی که برای ادامه تحصیل از کشور خارج می‌شود، مهاجر است؟ کسی که برای بیش از یک‌سال در خارج می‌ماند، مهاجر است؟ آیا ایرانی‌ای که به‌عنوان نسل دوم در خارج به دنیا آمده، مهاجر است؟ در گزارش‌ها، هرکس آماری داده است، نه اینکه آمارها اشتباه باشد، بلکه انواع

زمامداری، نگرش را از انسان‌محور به ابزارمحور منحرف کرده است، در کنار اینها، بین حاکمیت و مردم، اتفاقاتی افتاد که منجر به نابودی امید شد و ناامیدی بر جامعه مسلط شد.» به گفته او، آنچه مردم را به سمت مهاجرت می‌برد، آرزومندی است: «مردم با آرزومندی به فکر مهاجرت می‌افتند، در حالی که میان آرزوها و واقعیت، فاصله وجود دارد. کسانی که مهاجرت می‌کنند عموماً نمی‌دانند که آن طرف چه خبر است. آنها نسبت به خارج، اوهامی دارند و یک زندگی دیگری را تصور می‌کنند. ناگزیر هم هستند چنین تصویری داشته باشند. به‌رحال مهاجرت، ذاتاً بد نیست. حتی در قرآن هم در شرایطی به مهاجرت توصیه شده است.» او ادامه می‌دهد: «آنچه مشکل اصلی جامعه ایرانی از زمان صفویه تاکنون بوده، این است که می‌گویند از آن دوره سیاست‌ها بر اساس آرزوها بوده و هیچ کدام بر اساس واقعیت نبوده است. آرزوها، سیکل معیوب پایان‌نیافتنی را ایجاد می‌کند که تمام نمی‌شود. ما آرزوی کنیم از کشور خارج شویم تا شرایطمان بهتر شود. اما من سال‌ها خارج از کشور زندگی کردم و در تمام این سال‌ها، جز افراد معدود، اغلب زندگی بسیار معمولی دارند. اما این آرزوهای‌شان بوده که آنها را به آن طرف برده است.»

چرا نخبه نمی‌تواند به راحتی رفت و آمد کند؟

وزیر پیشین امور خارجه، سه دلیل اصلی برای مهاجرت عنوان می‌کند: فاصله گرفتن از مردم، ایجاد ناامیدی و رسوم برنامه‌ریزی بر اساس آرزوها: «به‌حال مهاجرت یک واقعیت تلخ است. ما می‌توانیم مهاجرت را به‌عنوان یک فرصت یا یک تهدید ببینیم. زمانی که نگاه ما به جهان اینگونه است که انسان را به کناری بگذاریم و به ابزار ببینیم، نگاه تهدیدمحور ایجاد می‌شود. نگاه ما به محیط اطرافمان هم به همین صورت است. نگاه تهدیدمحور نمی‌تواند معنای توسعه و پیشرفت باشد.» او در ادامه به نکته دیگری اشاره می‌کند و آن هم احساس ایرانیان خارج از کشور است: «ما در کشور به مهاجرت به‌عنوان تهدید نگاه می‌کنیم، در حالی که ایرانی خارج از کشور یک فرصت است، نه تهدید. نخبه خارج از کشور، یک فرصت است و ما باید زمینه جذب آنها را فراهم کنیم. جامعه ایرانی خارج از کشور، وطن پرست است و عرق ملی دارد و به دنبال آبادانی کشورش است، اگر این نگرش را نسبت به مهاجران خارج از کشور تغییر دهیم، حداقل می‌توانیم کمترین ضرر را کنیم و بیشترین بهره را ببریم.» او با انتقاد از سیاست هراس از ایرانیان خارج از کشور، این پرسش را مطرح می‌کند که چرا ایرانی خارج از کشور نباید به راحتی وارد کشور شود، یک نخبه به دانشگاه برود، کلاسی بر دارد و دوباره به راحتی از کشور خارج شود؟ چرا این احساس آرامش برای ایرانیان خارج از کشور ایجاد نمی‌شود؟ آنها زمانی که به سرکنسولگری ایران در کشورهای خارجی مراجعه می‌کنند، باید این احساس را داشته باشند که به خانه خودشان رفته‌اند اما اینطور نیست: «سفارت‌ها متعلق به ایرانیان خارج از کشور است، باید برای این مسئله چاره‌اندیشی شود. باید با این وضعیت بهترین رفتار صورت گیرد. باید ایرانی خارج از کشور را از خودمان بدانیم و نگاه فرصت به آنها داشته باشیم. هر جا ایرانی هست، یعنی یک پایه قدرت ملی آنجا حضور دارد. باید بپذیریم که بزرگترین منبع قدرت برای ایران، ایرانی است، آنها سرمایه انسانی هستند و بزرگترین بازدارنده در برابر تهدیدات، ایرانیان داخل و خارج از کشور هستند.»

محمدجواد ظریف:

چرا ایرانی خارج از کشور نباید به راحتی وارد کشور شود،

یک نخبه به دانشگاه بروید، کلاسی بر دارید و دوباره به راحتی از کشور خارج شود؟

این احساس آرامش برای ایرانیان خارج از کشور ایجاد نمی‌شود؟

آنها زمانی که به سرکنسولگری ایران در کشورهای خارجی مراجعه می‌کنند، باید این احساس را داشته باشند که به خانه خودشان رفته‌اند اما اینطور نیست

آنها زمانی که به سرکنسولگری ایران در کشورهای خارجی مراجعه می‌کنند، باید این احساس را داشته باشند که به خانه خودشان رفته‌اند اما اینطور نیست

آنها زمانی که به سرکنسولگری ایران در کشورهای خارجی مراجعه می‌کنند، باید این احساس را داشته باشند که به خانه خودشان رفته‌اند اما اینطور نیست

آنها زمانی که به سرکنسولگری ایران در کشورهای خارجی مراجعه می‌کنند، باید این احساس را داشته باشند که به خانه خودشان رفته‌اند اما اینطور نیست

آنها زمانی که به سرکنسولگری ایران در کشورهای خارجی مراجعه می‌کنند، باید این احساس را داشته باشند که به خانه خودشان رفته‌اند اما اینطور نیست

آنها زمانی که به سرکنسولگری ایران در کشورهای خارجی مراجعه می‌کنند، باید این احساس را داشته باشند که به خانه خودشان رفته‌اند اما اینطور نیست

آنها زمانی که به سرکنسولگری ایران در کشورهای خارجی مراجعه می‌کنند، باید این احساس را داشته باشند که به خانه خودشان رفته‌اند اما اینطور نیست

علل مهاجرت نیروها از کشور ابعاد گوناگونی دارد. بخشی از آن اقتصادی است ولی مهمتر از آن، ناامیدی نسبت به چشم‌انداز کشور است. بخشی نیز ناشی از مدیریت‌های بی‌بافت ضعیفی است که موجب تنفر و انزجار این نیروها می‌شوند. عوامل فرهنگی و اجتماعی نیز تشدیدکننده این فرایند هستند از جمله آنچه که در عرصه حقوق و رفتار با زنان شاهد هستیم به‌ویژه رفتارهایی که قانونی هم نیستند. اهمیت مهاجرت فقط در تعداد مهاجران نیست، بلکه در تأثیر عواملی است که سبب مهاجرت می‌شوند که بر نیروهایی هم که مهاجرت نمی‌کنند اثرات منفی دارد.

همه اینها به یکسو، اقدامات رسمی برای ایجاد محدودیت در انتشار داده‌ها و گزارش‌های رصدخانه مهاجرت ایران تنها اقدام مؤثر در زمینه مهاجرت است.